

Hänvisning
Er begäran om skriftligt yttrande 26.10.2022
VN/26904/2022, VN/26904/2022-STM-2

Social- och hälsovårdsministeriet
PB 33
FIN-00023 STATSRÅDET

Kontaktperson
Jurist Marcus Söderholm, +358 (0)18 25000 (växel)
marcus.soderholm@regeringen.ax

registratorkontoret.shm@gov.fi

Ärende

Skriftligt yttrande om statsrådets förordning om ändring av 1 § i statsrådets förordning om frivilliga covid-19-vaccinationer och statsrådets förordning om ändring av statsrådets förordning om smittsamma sjukdomar

Ålands landskapsregeringen har 26.10.2022 mottagit en begäran om utlåtande av social- och hälsovårdsministeriet angående statsrådets förordning om ändring av 1 § i statsrådets förordning om frivilliga covid-19-vaccinationer och statsrådets förordning om smittsamma sjukdomar. I utkastet till ändring av förordningar avser man att uppdatera förordningarna så att de motsvarar de nya strukturella organiseringsansvaret i och med instiftandet av välfärdsområden.

Lagstiftningsbehörigheten

Regeringens proposition berör rättsområden som hör till både Ålands och rikets lagstiftningsbehörighet. Enligt 18 § 12 punkten i självstyrelselagen (1991:71) för Åland hör hälso- och sjukvård till åländsk lagstiftningsbehörighet med de undantag som bland annat stadgas i 27 § 29 punkten i självstyrelselagen för Åland där det framgår att riket har lagstiftningsbehörighet för smittsamma sjukdomar.

Enligt 30 § 9 punkten i självstyrelselagen för Åland ska de uppgifter som enligt lagstiftningen om bekämpande av smittsamma sjukdomar hos människor ankommer på en riksmyndighet eller på kommunerna i landskapet skötas av landskapsregeringen eller någon annan myndighet som anges i landskapslag.

Landskapsregeringens yttrande

Landskapsregeringen konstaterar att grundlagsutskottet i sitt utlåtande GrUU 18/2022 rd rörande Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lagar om ändring av lagstiftningen om social- och hälsovården och räddningsväsendet samt av vissa andra lagar

med anledning av lagstiftningen om inrättande av välfärdsområden och om en reform av ordnandet av social- och hälsovården och räddningsväsendet (RP 56/2022 rd) konstaterat följande angående de grundläggande lösningarna:

"(9) Med tanke på Ålands självstyrelse vore det dock lämpligare att i stället för att införa den föreslagna lagstiftningen skriva in de behövliga ändringarna i självstyrelselagen, påpekar grundlagsutskottet. Utskottet anser att det är viktigt att införa de här ändringarna. I samband med den här typen av ändringar bör man dessutom se till att regleringen är heltäckande så att myndigheternas befogenheter är tydliga och att det inte uppstår luckor i regleringen."

Principen om att regleringen är så heltäckande som möjligt så att myndigheternas befogenheter är tydliga och att det inte uppstår luckor i regleringen vill också landskapsregeringen betona. Då förordningen om frivilliga covid-19-vaccinationer och förordningen om smittsamma sjukdomar uppdateras för att motsvara det nya verksamhetsfältet och organiseringsansvaret i riket är det enligt landskapsregeringen likaså viktigt att det ges motsvarande tydliga legala grund för tillämpning av myndigheter på Åland.

Landskapsregeringen konstaterar att det just nu ligger ett lagförslag i riksdagen om tekniska ändringar av lagen om smittsamma sjukdomar där syftet är att uppdatera lagstiftningen så att de motsvarar de nya strukturella organiseringsansvaret i och med instiftandet av välfärdsområden (se RP 190/2022). Vidare framgår att syftet med bestämmelserna är att endast bevara nuläge och att avsikten inte är att ge landskapet Åland några nya uppgifter. Samtidigt bereds en regeringsproposition av justitieministeriet med förslag till att ändra 30 § 9 punkten i självstyrelselagen för Åland så att denna är neutral i förhållande till kommande förvaltningsreformer i riket. Landskapsregeringen konstaterar att landskapsregeringen och justitieministeriet inte än nått en samsyn om till vilka delar självstyrelselagen borde ändras, vilket bekymrar landskapsregeringen eftersom det betyder att förvaltningsansvaret för smittsamma sjukdomar hos människor från och med 1.1.2023 övergår till riket. Den offentliga hälso- och sjukvårdsmyndighetens legala grund för utförande av smittskyddsuppgifter på Åland upphör således om ingen lösning hittas 31.12.2022.

Landskapsregeringens synpunkt

Både i lagstiftningen och i tillhörande förordningar måste det vara tydligt och klart vilka uppgifter inom rättsområdet smittsamma sjukdomar hos människor som ska hanteras av självstyrelsemyndigheterna respektive myndigheterna i riket så att individens grundläggande fri- och rättigheter tillgodoses på bästa sätt även på Åland.

Landskapsregeringen konstaterar ånyo att det inte idag finns en överenskommelse om en ändring 30 § 9 punkten i självstyrelselagen för Åland och att en ändring av

självstyrelselagen kräver lagtingets bifall. Ålands landskapsregering har sedan hösten 2020 påtalat detta problem i flera utlåtanden och det är beklagligt att ärendet inte prioriterats och en lösning hittats.

Lantråd

Veronica Thörnroos

Minister

Annette Holmberg-Jansson

FÖR KÄNNEDOM

Ålands lagting, självstyrelsepolitiska nämnden, susanne.eriksson@lagtinget.ax
Statsrådets kansli, registratorskontoret.srk@gov.fi
Heidi Kaila, statsrådets kansli, heidi.kaila@gov.fi
Anne Kumpula, social- och hälsovårdsministeriet, anne.kumpula@gov.fi
Mia Mäkinen, social- och hälsovårdsministeriet, mia.makinen@gov.fi
Janina Groop-Bondestam, justitieministeriet, janina.groop-bondestam@gov.fi
Noora Löfström, statsrådets kansli, noora.lofstrom@gov.fi
Johan Ehn, Ålands representant i Helsingfors, johan.ehn@regeringen.ax
Mats Löfström, riksdagsledamot, mats.lofstrom@riksdagen.fi